

PROJEKT

Nr korespondencji SOD

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA GLIWICE**

z dnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2021-2025”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713) oraz w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta

**Rada Miasta Gliwice
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjąć „Program Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2021-2025” w brzmieniu według załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PROGRAM POLITYKI SENIORALNEJ MIASTA GLIWICE NA LATA 2021-2025

I. Wprowadzenie

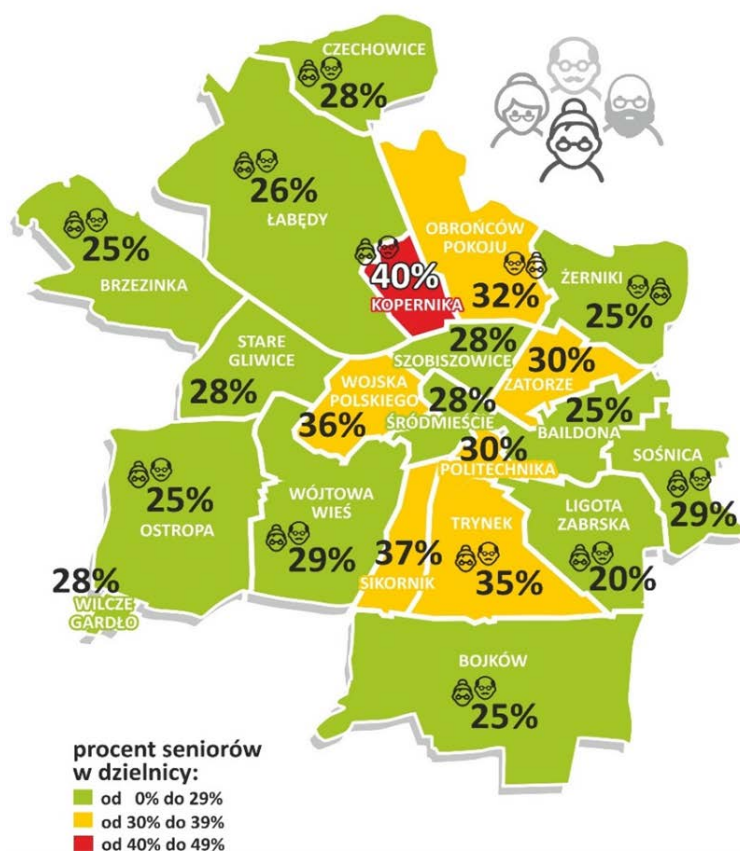
Zmiany demograficzne zachodzące w naszym społeczeństwie powodują dynamiczny wzrost liczby ludności w wieku powyżej 60 roku życia i stanowią jedno z najważniejszych wyzwań współczesnego świata. Przyczyną takiej sytuacji jest statystyczne wydłużenie życia przy jednocześnie niskim przyroście naturalnym.

Dane i prognozy demograficzne wskazują, że polskie społeczeństwo będzie w najbliższych dziesięcioleciach starzeć się szybciej niż społeczeństwo Europy Zachodniej. W województwie śląskim proces starzenia się społeczeństwa postępuje szybciej niż w całym kraju.

Według informacji zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gliwice na lata 2016-2025 w naszym mieście także obserwuje się na znaczny wzrost liczby seniorów w grupach wiekowych 60-64 oraz ponad 70 lat, z czego w grupach wiekowych ponad 70 lat najdynamiczniej rośnie liczba osób w przedziale wiekowym 80-84. Przewiduje się, że liczba osób w grupach wiekowych, które w ciągu najbliższych lat będą opuszczać rynek pracy, zasilając tym samym grupę seniorów, będzie stanowiła dużą część lokalnej populacji. Dotyczy to zarówno osób w przedziale wiekowym 60-64, a zwłaszcza osób w przedziale 55-59, co oznacza, że w najbliższych 10-12 latach liczba seniorów w Gliwicach znacznie wzrośnie.

OSOBY 60+ ZAMELDOWANE NA POBYT STAŁY W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH (w procentach)

(stan na 26 sierpnia 2020 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gliwicach

OSOBY 60+ ZAMELDOWANE NA POBYT STAŁY W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH (w procentach)

(stan na 26 sierpnia 2020 r.)

DZIELNICA	LICZBA OSÓB ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY 60+	LICZBA OSÓB ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY	PROCENTOWY UDZIAŁ SENIORÓW W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW
LIGOTA ZABRSKA	398	1 998	20%
BAILDONA	2 267	8 894	25%
BOJKÓW	742	2 967	25%
BRZEZINKA	624	2 526	25%
OSTROPA	739	2 974	25%
ŻERNIKI	940	3 727	25%
ŁABĘDY	3 828	14 621	26%
CZECHOWICE	203	734	28%
ŚRÓDMIEŚCIE	3 655	12 964	28%
STARE GLIWICE	1 817	6 416	28%
SZOBISZOWICE	3 478	12 229	28%
WILCZE GARDŁO	316	1 123	28%
SOŚNICA	5 035	17 385	29%
WÓJTOWA WIEŚ	1 629	5 712	29%
POLITECHNIKA	1 046	3 492	30%
ZATORZE	3 624	12 123	30%
OBROŃCÓW POKOJU	1 676	5 191	32%
TRYNEK	5 338	15 436	35%
WOJSKA POLSKIEGO	4 102	11 485	36%
SIKORNIK	4 617	12 460	37%
KOPERNIK	3 961	9 941	40%
razem	50 035	164 398	30%

procent seniorów w dzielnicy:

- od 0% do 29%
- od 30% do 39%
- od 40% do 49%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gliwicach

Powyższe dane potwierdzają prognozę demograficzną GUS, która zakłada, że w perspektywie 2050 roku nastąpią będą w mieście i regionie dalsze niekorzystne zjawiska demograficzne. Gliwice, pomimo korzystnych warunków rozwojowych i wysokiej atrakcyjności są ośrodkiem, w którym przewiduje się dalsze zmniejszanie liczby ludności. Wraz ze zmniejszeniem liczby ludności przewiduje się również zmianę struktury wiekowej mieszkańców. Nastąpi spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednocześnie znacznym przyroście ludności w wieku poprodukcyjnym. Tego typu zmiany mogą w znacznym stopniu wpływać na potrzeby w zakresie usług społecznych, zdrowotnych jak również konkurencyjność miasta i jego potencjał rozwojowy.

Zabezpieczenie godnych warunków życia starzejącego się społeczeństwa, stanowi priorytet polityki senioralnej Miasta Gliwice, mającej na celu podnoszenie jakości życia seniorów m.in. poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz poprzez zapewnienie bezpieczeństwa. Niniejszy Program jest spójny z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, wojewódzkim i krajowym i określa politykę Miasta Gliwice prowadzoną wobec osób starszych, pozwalającą na kształtowanie miasta przyjaznego seniorom.

Dokument został opracowany przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gliwicach w oparciu o konsultacje z Radą Seniorów Miasta Gliwice, klubami seniorów oraz z instytucjami i placówkami realizującymi w mieście zadania na rzecz seniorów m.in.: Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Domem Pomocy Społecznej „Opoka”, Domem Pomocy Społecznej „Nasz Dom”, Gliwickim Centrum Organizacji Pozarządowych, Miejską Biblioteką Publiczną, Teatrem Miejskim Gliwice, Muzeum w Gliwicach i Uniwersytetem III Wieku w Gliwicach.

II. Podstawy prawne programu:

- ustawa o osobach starszych z dnia 11 września 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1705),
- założenia Długoterminowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020,
- rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020,
- polityka Społeczna wobec osób starszych 2030, Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność przyjęty Uchwałą Nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r.,
- strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020, aktualizacja z 2015 r.,
- strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gliwice na lata 2016-2025,
- strategia Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022.

III. Adresaci programu:

1. Adresaci bezpośredni- seniorzy 60+
2. Adresaci pośredni – wszyscy mieszkańcy oraz podmioty realizujące zadania na rzecz seniorów

IV. Podmioty realizujące program:

1. Urząd Miejski w Gliwicach,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Dom Pomocy Społecznej „Nasz Dom”,
4. Dom Pomocy Społecznej „Opoka”,
5. Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych,
6. Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach,
7. Organizacje pozarządowe,
8. Straż Miejska Gliwice,
9. Komenda Miejska Policji,
10. Teatr Miejski Gliwice,

11. Organizacje pozarządowe realizujące zadania na rzecz seniorów, m.in. UTW,
12. Podmioty lecznicze,
13. Inne podmioty realizujące zadania na rzecz seniorów, min. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego i Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia-Zespół ds. polityki senioralnej.

V. Źródła finansowania:

- Budżet Miasta,
- Zewnętrzne źródła

VI. CEL STRATEGICZNY, CELE OPERACYJNE I PRZEDSIĘWZIĘCIA PROGRAMU

CEL STRATEGICZNY

Poprawa jakości życia seniorów mieszkających w Gliwicach poprzez: edukację, aktywność i partycypację społeczną, tworzenie właściwego wizerunku osób starszych wśród społeczeństwa.

CEL OPERACYJNY 1

Promocja zdrowego stylu życia i aktywizacja środowisk senioralnych w obszarach: kultury oraz zaangażowania społecznego.

Przedsięwzięcia

1. Organizacja Gliwickiego Dnia dla Zdrowia oraz promowanie akcji zdrowotnych organizowanych przez jednostki organizacyjne miasta i inne podmioty.
2. Inicjowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na aktywność fizyczną seniorów.
3. Dystrybucja „Segregatorów Życia”.
4. Promocja i wspieranie działalności twórczej i artystycznej seniorów.
5. Promocja aktywności społecznej w tym wolontariatu senioralnego.
6. Analiza potrzeb osób starszych w oparciu o m.in. badania ankietowe i spacer badawczy.

Mierniki:

- liczba konsultacji, porad i badań w ramach akcji zdrowotnych,
- liczba zrealizowanych projektów/ liczba osób które uczestniczyły w zajęciach,
- liczba segregatorów przekazanych seniorom,
- liczba projektów promujących twórczość artystyczną seniorów,
- liczba działań na rzecz promowania aktywności społecznej i wolontariatu,
- liczba klubów seniora.

CEL OPERACYJNY 2

Edukacja seniorów.

Przedsięwzięcia:

1. Edukacja zdrowotna seniorów dotycząca chorób najczęściej występujących w wieku starszym, mająca na celu pobudzenie odpowiedzialności za własne zdrowie i życie oraz promocję zdrowego stylu życia.
2. Edukacja na rzecz bezpieczeństwa seniorów poprzez kampanie społeczne i prelekcje.
3. Realizacja warsztatów z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej dla seniorów.
4. Edukacja artystyczna ukierunkowana na wykorzystanie potencjału seniorów i rozwijaniu ich talentów.
5. Organizacja szkoleń z zakresu nowych technologii i cyfryzacji jako element zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

6. Szkolenia kierowców w wieku senioralnym z zakresu zmian w przepisach drogowych.

Mierniki:

- liczba uczestników biorących udział w szkoleniach zdrowotnych,
- liczba seniorów uczestniczących w warsztatach pierwszej pomocy przedmedycznej,
- liczba zrealizowanych zadań edukacyjnych,
- liczba seniorów uczestniczących w szkoleniach.

CEL OPERACYJNY NR 3

Wzrost jakości i dostosowanie usług społecznych do potrzeb seniorów.

Przedsięwzięcia:

1. Realizacja działań mających na celu zapewnienie seniorom dostępu do bezpłatnych usług w zakresie drobnych prac domowych.
2. Realizacja programu zniżek pn. „Gliwicki senior 60+ i 75+”.
3. Prowadzenie dziennych domów pomocy społecznej i całodobowych domów pomocy społecznej.
4. Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania seniora.
5. Rozwój wolontariatu opiekuńczego na rzecz seniorów.
6. Uruchomienie punktu doradztwa dla nieformalnych opiekunów w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczych.

Mierniki:

- liczba zrealizowanych usług oraz osób z nich korzystających,
- liczba wydanych kart seniora i liczba partnerów programu,
- liczba placówek i liczba pensjonariuszy,
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych,
- liczba wolontariuszy świadczących usługi na rzecz seniorów,
- liczba osób, które uzyskały wsparcie w ramach punktu doradztwa.

CEL OPERACYJNY NR 4

Wzrost partycypacji społecznej oraz tworzenie warunków do integracji międzypokoleniowej.

Przedsięwzięcia:

1. Powołanie pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. seniorów.
2. Wsparcie Rady Seniorów Miasta Gliwice w zakresie jej działalności.
3. Promowanie idei tworzenia klubów seniora oraz wsparcie klubów już funkcjonujących.
4. Organizacja Rodzinnego Pikniku Seniora oraz inicjowanie innych przedsięwzięć zachęcających do kontaktów społecznych i integracji międzypokoleniowej.
5. Prowadzenie „Strefy Seniora” obejmującej m.in.: tworzenie, wspieranie i rozwój klubów seniora, prowadzenie punktu informacyjnego dla seniorów w zakresie oferty kulturalnej, edukacyjnej, zniżek, możliwości spędzania wolnego czasu, itp. oraz organizacji pozarządowych i innych podmiotów wspierających działania senioralne lub na rzecz seniorów.

Mierniki:

- liczba spraw i interwencji kierowanych do Pełnomocnika,
- liczba inicjatyw, projektów, opinii kierowanych przez Radę Seniorów do Urzędu Miejskiego,

- liczba członków wszystkich klubów seniora,
- liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz integracji seniorów oraz działań międzypokoleniowych,
- liczba inicjatyw podejmowanych przez kluby seniora,
- liczba działań podjętych w ramach „Strefy Seniora”.

VII. Oczekiwane rezultaty programu

Miejski Program uwzględnia cele i przedsięwzięcia dla poprawy jakości i poziomu życia gliwickich seniorów. Przedstawione działania w obszarze polityki senioralnej, ich powiązanie w spójny system oraz rozszerzenie o nowe zadania powinny wpłynąć na podniesienie pozycji seniora w społeczności lokalnej, zapewnić poczucie bezpieczeństwa oraz godne starzenie się.

VIII. Monitoring programu

Monitoring programu będzie polegał na ocenie skuteczności działań przyjętych w programie i umożliwieniu dokonywania niezbędnych zmian. Na monitoring będą się składać następujące działania:

- coroczne gromadzenie danych statystycznych i informacji dot. programu,
- analiza danych i informacji,
- ocena stopnia wykonania celów i przedsięwzięć,
- sporządzenie raportu wraz z wnioskami.

IX. Postanowienia końcowe

Nadzór nad realizacją i wykonaniem programu wykonuje Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gliwicach.

Uzasadnienie

W oparciu o art. 17 ust. 2 pkt 4) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy podejmowanie zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Program został opracowany jako odpowiedź na wyzwania wynikające z procesów demograficznych i społecznych, których efektem jest rosnący udział osób powyżej 60 roku życia w ogólnej liczbie ludności. W Gliwicach stanowią one obecnie 30% mieszkańców, a prognozy wskazują, że odsetek ten będzie się zwiększał. Wobec tych faktów coraz istotniejszym zagadnieniem staje się prowadzenie polityki ukierunkowanej na podnoszenie jakości życia seniorów. Przyjęcie programu ma zaś szczególne znaczenie dla realizacji celów polityki senioralnej w skali lokalnej.